

Mācību programma
Profesionālās darbības attīstība
intensīvajā sociālajā darbā ar ģimenēm un bērniem
02-06.03.2026., Espoo, SOMIJA

Dalībnieki: Saldus novada SDĢB, Tukuma novada SDĢB un Nodibinājums “C Modulis”

Tuomarila Ģimeņu atbalsta centrs

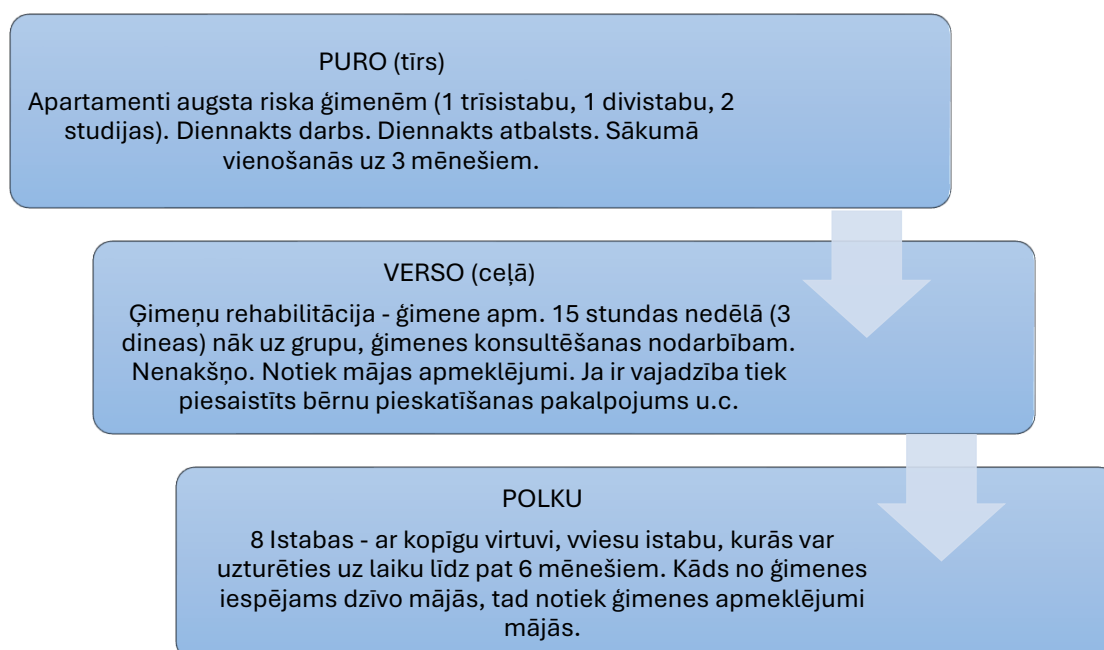
Centrs nodrošina spēcīgu un visaptverošu atbalstu, kura mērķis ir panākt pārmaiņas ģimenē. Ģimenes tiek stiprinātas un aicinātas uz atvērtu dialogu. Pakalpojuma sniegšanas laikā, bērns vienmēr ir centrā. Bērni arī ir primārie klienti. Intensīvais darbs ar ģimeni notiek bērnu tiesību aizsardzības laukā.

Centrs nodrošina divus pakalpojuma veidus: diennakts ģimenes rehabilitāciju ar dzīvošanu centrā un dienas grupas rehabilitāciju ģimenēm ar mazuļiem (VERSO).

Diennakts ģimenes rehabilitācijas (ar nakšņošanu 24/7) laikā ir iespējams sniegt nepieciešamo atbalstu vecākiem apgūt jaunas prasmes, kā arī cieši sekot līdzi bērna un ģimenes situācijai. Tiek nodrošinātas rehabilitējošas aktivitātes sistemātiskā un uz mērķiem balstītā veidā. Konkrētākus mērķus ģimene nosaka kopā ar Centra darbiniekiem. Ģimenes iesaistīšana visos procesos ir būtiska. Pakalpojums nav piemērots vecākiem, kuri akūti lieto apreibinošas vielas vai kuriem ir ļoti smagas psihiskās saslimšanas. Gadījumos, kad pakalpojuma laikā klients ir lietojis apreibinošas vielas, pakalpojums tiek pārtraukts. Ja ģimenē ir divi vecāki, tad pakalpojumu var turpināt saņemt vecāks, kurš nav lietojis apreibinošas vielas.

Atbalsta centra pakalpojuma struktūra/programmas:

Ģimenes rehabilitācija:

- Rehabilitācijas garums, saturs tiek plānots un noteikti saskaņots ar ģimeni, saruna mēdz būt kopā ar Bērnu tiesību aizsardzības sociālo darbinieku;
- Ar ģimenēm tiek strādāts gan Atbalsta centrā, gan dzīvesvietā.

Kā nonāk centrā - sākums:

- Mājas apmeklējums;
- Vajadzību novērtēšana;
- Vienošanās par kopīgiem mērķiem;
- Vienošanās par darba metodēm;
- Rehabilitācijas līgums.

Darba process:

- Darbs ar ģimeni, ar viņu saskaņotām tēmām un mērķiem;
- Darbs pie iknedēļas plāniem (tā ir metode);
- Ikmēneša atgriezeniskā saite;
- Konsultācijas ģimenei, tikšanās ar ģimenes sociālo darbinieku u.c.
- Sadarbība ar citiem, kas strādā ar ģimeni – bērnu tiesību aizsardzības sociālais darbinieks; skola; psihologs u.c.
- Darbs ar ģimenes sistēmas tīklu, tuvāko cilvēku tīklu;
- Galvenais elements ir ģimenes iesaistīšana, kopā plānošana;
- Darba metodes – atbalsta grupas; atspoguļošanas metodes u.c

Grupu darbs (Verso):

- Ģimenes rehabilitācija notiek 3 x nedēļā no 9.00-14.30;
- Piemēram, grupas vecākiem ar bērniem, kur nepieciešams intensīvs atbalsts (apm. četras ģimenes grupā);
- Grupas pamats ir vecāka mijiedarbība ar bērniem;
- Dienas plāns varētu būt sekojošs: 9.30 ierodas vecāki, visi kopā iedzer kafiju, nodarbība; kopā tiek ēstas pusdienas; var būt pastaiga kopā ar bērniem u.c.

Ģimenes rehabilitācija mājās:

- Satikšanās un terapeitiskās darbības tiek veiktas mājās;
- Mājas darbi un terapeitiskie uzdevumi ir kā metodes;

- Tiek izmantota ergoterapija un ģimenes terapija.

Ir iespējams saņemt Dienas grupas rehabilitāciju ģimenēm ar mazuļiem. Pakalpojuma ietvaros ģimene dzīvo savā dzīvesvietā, bet aktīvi sadarbojas ar Centra darbiniekiem. Trīs reizes nedēļā ģimene apmeklē Centru, apmēram 5 stundas dienā. Tiek plānotas kopīgas aktivitātes, došanās ārpus centra, piemēram, pasākumu apmeklēšana. Nepieciešamības gadījumos Centra darbinieki var doties māju vizītē pie ģimenes. Pakalpojumu var saņemt grūtnieces, ja pastāv bažas par topošo vecāku spējām aprūpēt gaidāmo bērnu. Grupu darbs ir būtiska pakalpojuma sastāvdaļa. Tas sniedz vecākiem iespēju dalīties pieredzē, saņemt emocionālu atbalstu un attīstīt sociālās prasmes. Grupas vide mazina izolācijas sajūtu un veicina piederības izjūtu, kas ir īpaši nozīmīga mērķgrupai.

Pakalpojums ir nozīmīgs resurss, kad ģimenē pastāv risks, ka vecākiem varētu tikt pārtrauktas vecāku tiesības, bet ģimene ir motivēta piedalīties rehabilitācijas procesā, lai šos riskus novērstu. Ģimenes rehabilitācijas pamatprincipi:

- ģimenes locekļu savstarpējās mijiedarbības stiprināšana ar praktiskām metodēm,
- ikdienas prasmju apgūšana un trenēšana,
- regulāra un strukturēta dienas režīma veidošana.

Nozīmīga ir komandas iekšējā sadarbība. Pakalpojuma kvalitāti nosaka skaidri formulēta vīzija, kopīgi mērķi un profesionāla, savstarpēji saskaņota pieeja darbā ar ģimenēm. Ar ģimeni sadarbojas vairāki profesionāļi, lai sniegtu nepieciešamo atbalstu: sociālie konsultanti, ģimenes terapeiti, ergoterapeiti u.c. Sadarbības laikā notiek skaidra informācija apmaiņa starp visām iesaistītajām pusēm.

Biežāk izmantotās metodes darbā : kovīzijas (caur sistēmisko pieeju), Ģimenes sanāksmes. Papildus tiek organizētas paplašinātās ģimenes sanāksmes. Būtiski, lai brīdī, kad ģimene atstāj pakalpojuma vietu, viņai būtu pieejams atbalsts ārpus centra. Kopīgi tiek veidots iknedēļas plāns, jo būtisku lomu ieņem ģimenes iesaistīšana. MIM metode.

Ģimenes rehabilitācijas centrs 24/7 Oulunkulā

Ģimenes rehabilitācijas centrā ir vietas septiņām ģimenēm. Ģimeņu situācijas un vajadzības rehabilitācijas laikā ir individuālas. Ģimenes rehabilitācijas perioda ilgums ir divi līdz trīs mēneši (rehabilitācijas periodus ir iespējams pagarināt).

Katra ģimene dzīvo dzīvoklī ar pilnībā aprīkotu virtuvi un vannas istabu. Rotaļu istaba, trenažieru zāle, sauna un mūzikas istaba ir koplietošanas telpas.

Ģimenes rehabilitācijas centrā ģimenēm katru dienu tiek pasniegtas brokastis un vakariņas. Pārējās maltītes ģimenes gatavo pašas savos dzīvokļos.

Ģimenes ar bērniem no 0-13 g. vecumam. Lielākie bērni tāpat dzīvo kopā ar ģimeni, bet darbs notiek ar bērniem grupā no 0-13. Sistēmiska pieeja. Multi-profesionālā komandā.

Darbs ar ģimeni ietver

Rehabilitācijas laikā ar ģimenes locekļiem tiek veiktas individuālas tikšanās, reizēm kopīgas tikšanās ar ģimeni un grupu, kā arī tikšanās vadītās aktivitātēs.

Rehabilitācijas darbs ietver individuālas tikšanās un kopīgas tikšanās ar ģimeni. Darbs tiek vadīts pēc rehabilitācijas plāna, un mērķi tiek izvirzīti sadarbībā ar ģimeni.

Rehabilitācijas centrā ir bērns un ģimene. Vecāku līdzdalība ir priekšnoteikums mērķtiecīgām pārmaiņām.

Rehabilitācijas sākumpunkts ir identificētās bažas un grūtības, kā arī ģimenes stiprās puses un apstākļi. Ģimenes savstarpējo attiecību stiprināšana, vecāku lomas atbalstīšana un palīdzība ikdienas dzīves organizēšanā ir būtiska šī darba daļa.

Personālam ir pieejams plašs dažādu metožu klāsts, kas tiek izmantots rehabilitācijas atbalstam. Rehabilitācijas darbs ietver arī sadarbību ar partneriem (piemēram, dienas aprūpes centriem, skolām, bērnu psihiatrijas speciālistiem vai pieaugušo sociālajiem dienestiem).

Ģimenes rehabilitāciju nodrošina daudzprofesionāla komanda: konsultanti, medmāsa, ergoterapeits, psihologs, psihoterapeits un mājas aprūpes konsultants.

Centrā izmantotās metodes:

Vajadzību/atbalsta novērtēšanas metode,

Bentovim-Miller assessment novērtēšanas metode ģimenēm

GAS (*Goal Attainment Scaling*) – mērķu novērtēšanas skala

FIT (*Feedback – Informed – Treatment*) – uz atgriezenisko saiti balstīta ārstēšana

NEPSY – koučings

Mentalizācijas darbs

Video metodes:

Individuālais MIM - Individuālā Marte Meo (MIM) attiecas uz individuālām video mijiedarbības vadības sesijām, kas tiek veiktas ar individuālām bērnu un vecāku diādēm, lai uzlabotu viņu attiecību kvalitāti, vecāku jutīgumu un bērna attīstības rezultātus. Darbojas pēc principa, ka vecāki ir galvenie pārmaiņu veicinātāji savu bērnu dzīvē. Skatoties savu

mijiedarbību, kas ierakstīta video, vecāki var attīstīt izpratni un ieskatu savos audzināšanas modeļos, emocionālajās reakcijās un bērna vajadzībās.

Ģimenes MIM - Ģimenes MIM ir saīsinājums no Marte Meo, kas latīņu valodā nozīmē "ar pašu spēkiem". Marte Meo ir uz video balstīta intervences metode, kas izmanto filmētas faktiskās vecāku un zīdaiņu diādes mijiedarbības, lai palīdzētu aprūpētājiem uzlabot savas vecāku prasmes un vecāku un bērnu attiecības. Video mijiedarbības vadības forma, ko izmanto zīdaiņu garīgās veselības klīnikās un ģimenes terapijas iestādēs, lai stiprinātu aprūpētāja un zīdaiņa attiecības, īpaši neaizsargātām ģimenēm, kuras apgrūtina psihosociālas un vecāku problēmas.

Metode ietver reālas vecāku un bērnu mijiedarbības ierakstīšanu ikdienas aktivitāšu laikā, pēc tam izmantojot šo videoierakstu, lai sniegtu norādījumus un atgriezenisko saiti vecākiem par viņu mijiedarbību ar bērnu. Tas rada konkrētu, vizuālu veidu, kā vecāki var redzēt un mācīties no savas faktiskās uzvedības un saiknes modeļiem.

Mazuļu MIM - Baby MIM (Marte Meo) ir uz video balstīta intervence, kas īpaši izstrādāta zīdaiņiem un maziem bērniem (parasti 0–20 mēneši) un viņu vecākiem. Tajā tiek izmantota filmēta vecāku un zīdaiņu diādes mijiedarbība ikdienas aprūpes aktivitāšu laikā, lai palīdzētu vecākiem attīstīt lielāku jutīgumu, emocionālu pieejamību un drošu saikni ar savu mazuli.

Ātrais (FAST IN) – aizmirsu kas tas ir, bet kaut kāda akūtā filmēšana, iespējams krīzes situācijās, vecāku vardarbīgu attiecību gadījumos, bērnu apdraudējumu uc., situācijas, kā prasa akūtu iejaukšanos un 100 uzraudzību, lai novērstu bērnu turpmāku apdraudējumu tūlīt neizšķirot ģimeni.

Video metodes	Process	Mērķi	Priekšrocības
Individuālais MIM	<p><i>Ieraksta individualizētu mijiedarbību</i> — filmē konkrēto vecāku un bērnu pāri viņu dabisko, ikdienas aktivitāšu laikā, lai iemūžinātu viņu unikālos mijiedarbības modeļus.</p> <p><i>Nodrošina personalizētu video atgriezenisko saiti</i> — pārskata video kopā ar konkrēto vecāku, lai izceltu pozitīvas saiknes modeļus un mirkļus viņu attiecībās.</p> <p><i>Izstrādā pielāgotu koučingu</i> — piedāvā individualizētu koučingu, pamatojoties uz konkrētā bērna un vecāku īpašajām vajadzībām, attīstības līmeni un attiecību modeļiem.</p> <p><i>Vēršas uz vecāku jutīgumu</i> — koncentrējas uz to, kā konkrētais vecāks atpazīst un reaģē uz sava bērna individuālajām norādēm un emocionālajām vajadzībām.</p> <p><i>Veicina emocionālo piesaisti</i> — darbojas īpaši, lai stiprinātu emocionālo saikni un</p>	<p><i>Uzlabot vecāku jutīgumu</i> - palielināt vecāku spēju atpazīt sava bērna norādes, signālus un emocionālās vajadzības un atbilstoši uz tām reaģēt.</p> <p><i>Palielināt piesaistes drošību</i> - palīdzēt individuālajai vecāku un bērnu diādei attīstīt drošāku, emocionāli atsaucīgāku piesaisti.</p> <p><i>Uzlabot individuālo bērna attīstību</i> - atbalstīt konkrētā bērna sociāli emocionālo, uzvedības un attīstības izaugsmi, uzlabojot vecāku atsaucību.</p> <p><i>Veidot reflektīvo funkcionēšanu vecākos</i> - palīdzēt individuālajam vecākam attīstīt spēju izprast savu un sava bērna garīgo stāvokli, emocijas un motivāciju.</p> <p><i>Stiprināt vecāku un bērnu attiecību kvalitāti</i> - uzlabot konkrēto vecāku un bērnu attiecību kvalitāti, palielinot siltumu, atsaucību un drošību.</p> <p><i>Sekundārie mērķi:</i></p>	<p><i>Sākotnējais novērtējums</i> — izpratne par konkrēta vecāka un bērnu diādes stiprām pusēm, izaicinājumiem un mērķiem pirms intervences uzsākšanas.</p> <p><i>Iemūžināt autentiskus, neapsargātus individuālas vecāku un bērnu mijiedarbības mirkļus ikdienas aktivitāšu laikā.</i></p> <p><i>Video pārskatīšana</i> — palīdzēt vecākam redzēt sevi video un pamanīt detaļas par savu uzvedību, bērna reakcijām un attiecību modeļiem.</p> <p><i>Uzskatu attīstīšana</i> — atbalstīt vecākus jaunas izpratnes veidošanā par to, kas labi darbojas viņu unikālajās vecāku un bērnu attiecībās.</p> <p><i>Stratēģijas integrācijas mērķis</i> — palīdzēt vecākam noteikt konkrētas stratēģijas vai pieejas, ko iekļaut ikdienas bērnu audzināšanā.</p> <p><i>Attiecību stiprināšana</i> — radīt izmērāmus uzlabojumus konkrētās vecāku un bērnu</p>

Video metodes	Process	Mērķi	Priekšrocības
	<p>drošību starp konkrēto vecāku un bērnu pāri.</p> <p><i>Risina specifiskus izaicinājumus</i> — vēršas pie konkrētām grūtībām, ar kurām var saskarties pāris (piemēram, piesaistes nedrošība, attīstības atpalicība, uzvedības problēmas), sniedzot individuālu atbalstu.</p>	<p><i>Samazināt vecāku stresu un trauksmi</i> - neaizsargātiem vecākiem vai tiem, kam ir garīgās veselības problēmas, individuāla vecāku audzināšana var mazināt stresu, kas saistīts ar bērnu audzināšanu.</p> <p><i>Veidot vecāku pārliecību un rīcībspēju</i> - palīdzēt atsevišķajam vecākam justies spējīgākam, kompetentākam un kontrolējošākam bērnu audzināšanu.</p> <p><i>Novērst garīgās attīstības problēmas</i> — ja individuāla individuāla intervenču un emocionālā atbalsta (MIM) aprūpe tiek uzsākta agrīnā stadijā, tā darbojas preventīvi, lai apturētu bērna uzvedības vai emocionālo grūtību rašanos.</p>	<p>mijiedarbības un emocionālās saiknes kvalitātē.</p> <p><i>Ilgspējīgas pārmaiņas</i> — nodrošina, ka uzlabojumi vecāku audzināšanā un vecāku un bērnu attiecību kvalitātē tiek saglabāti laika gaitā (parasti mērīti 6 mēnešu un 1 gada vecumā).</p> <p><i>Individuālu grūtību risināšana</i> — bērniem ar specifiskām problēmām (attīstības traucējumi, uzvedības problēmas, piesaistes nedrošība), strādājiet pie šo konkrēto problēmu risināšanas, izmantojot individuālu iejaukšanos.</p>
<p>Ģimenes MIM</p>	<p><i>Video ierakstīšana</i> - terapeits filmē faktisko vecāku un bērnu mijiedarbību dabiskas, ikdienas mijiedarbības laikā.</p> <p><i>Refleksīva pārskatīšana</i> - vecāki skatās video kopā ar terapeitu, kurš palīdz</p>	<p><i>Stiprināt vecāku un bērnu saikni</i> - Veicināt drošas, emocionāli atsaucīgas attiecības starp vecākiem un bērnu.</p> <p><i>Uzlabot vecāku mentalizāciju</i> - Palīdzēt vecākiem attīstīt spēju</p>	<p><i>Paaugstināta vecāku jutība</i> - vecāki attīsta lielāku jutību pret sava bērna signāliem un emocionālajām vajadzībām.</p> <p><i>Uzlabota emocionālā mijiedarbība</i> - uzlabota spēja būt emocionāli</p>

Video metodes	Process	Mērķi	Priekšrocības
	<p>viņiem atpazīt pozitīvus mirkļus un modeļus viņu mijiedarbībā.</p> <p><i>Izpratnes veidošana</i> - pārskatot savu uzvedību video, vecāki iegūst ieskatu, ko viņi var integrēt savā ikdienas vecāku lomā.</p> <p><i>Vadīšana un atbalsts</i> - speciālists sniedz konkrētu, pozitīvu atgriezenisko saiti, koncentrējoties uz to, ko vecāki jau dara labi, nevis uz to, ko viņi dara nepareizi.</p> <p><i>Metode darbojas</i>, izmantojot to, ko vecāki raksturo kā "līdzīgu palielināmā stikla ienešanu ikdienas dzīvē" - tā palīdz vecākiem saskatīt savas mijiedarbības detaļas, ko viņi parasti nepamanītu. Palēninot un pārtinot laiku atpakaļ, izmantojot video pārskatīšanu, vecāki un terapeiti var izpētīt mijiedarbības emocionālos aspektus un atklāt, kā vecāku rīcība izpaužas viņu uzvedībā.</p>	<p>izprast un pārdomāt savus un bērna garīgos stāvokļus un emocijas.</p> <p><i>Uzlabot vecāku atsaucību</i> - Palielināt vecāku spēju atpazīt un atbilstoši reaģēt uz sava bērna emocionālajām un attīstības vajadzībām.</p> <p><i>Veicināt reflektīvo spēju</i> - Palīdzēt vecākiem attīstīt dziļāku izpratni par to, kā viņu pašu emocijas, vēsture un uzvedība ietekmē viņu audzināšanu un bērnu.</p> <p><i>Veidot emocionālu saikni</i> - Palīdzēt neaizsargātiem vecākiem saglabāt emocionālu saikni ar saviem bērniem, īpaši psihosociāla stresa apstākļos.</p> <p><i>Attīstīt vecāku rīcībspēju un cieņu</i> - Nodrošināt, ka vecāki jūtas atzīti, novērtēti un spējīgi, saglabājot viņu rīcībspējas sajūtu un mazinot kaunu.</p> <p><i>Atbalsēt zīdaiņu garīgo veselību</i> - Novērst garīgās veselības problēmas, iejaucoties vecāku un bērnu</p>	<p>atsaucīgiem un klātesošiem bērna ikdienā.</p> <p><i>Stiprināta reflektīvā funkcionēšana</i> - vecāki attīsta labāku spēju domāt par savu un sava bērna garīgo stāvokli.</p> <p><i>Attīsta problēmrisināšanas prasmes</i> - vecāki ziņo par labāku spēju tikt galā ar vecāku izaicinājumiem.</p> <p><i>Rīcības spējas un drošības sajūta</i> - vecāki jūtas atzīti par to, ko viņi dara labi, kas palielina viņu kompetences un cieņas sajūtu.</p> <p><i>Uzlabota attiecību kvalitāte</i> - video atgriezeniskā saite veicina labākas attiecības starp zīdaiņiem un neaizsargātām pirmreizējām mātēm.</p> <p><i>Stiprāka vecāku un bērnu saikne</i> - diādiskā uzmanība palīdz stiprināt emocionālo saikni.</p> <p><i>Labāki mijiedarbības modeļi</i> - ģimenes pēc sešiem mēnešiem uzrāda skaidras mijiedarbības kvalitātes uzlabošanās tendences, kas pastiprinās gadu vēlāk.</p>

Video metodes	Process	Mērķi	Priekšrocības
		attiecībās jau agrīnā stadijā.	<p><i>Zems dalības pārtraukšanas līmenis</i> – metode ir īpaši efektīva darbā ar sociāli ievainojamām ģimenēm, kurās ir grūtības ar bērnu audzināšanu. Tajā izdodas iesaistīt gan mātes, gan tēvus, un dalības pārtraukšanas gadījumu skaits ir ļoti zems.</p> <p><i>Integrācija ikdienas dzīvē</i> – vecāki norāda, ka spēj izmantot konsultāciju laikā gūtās atziņas un ieteikumus savā ikdienas bērnu audzināšanas praksē.</p> <p><i>Integrācija ikdienas dzīvē</i> — vecāki ziņo, ka spēj ienest vadlīnijās gūtās atziņas ikdienas vecāku rutīnā.</p>
Mazuļu MIM	<p><i>Ieraksts</i> — vecāku un mazuļa filmēšana dabiskos aprūpes brīžos (barošana, pārtīšana, rotaļas).</p> <p><i>Pārskats</i> — video skatīšanās kopā ar MIM speciālistu, kurš izceļ pozitīvos saiknes mirkļus.</p> <p><i>Refleksija</i> — vecākam palīdz pamanīt, kā mazulis sazinās un kā viņš reaģē.</p>	<p>Palielināt vecāku jutīgumu pret mazuļa signāliem un vajadzībām.</p> <p>Stiprināt emocionālo piesaisti starp vecākiem un mazuli.</p> <p>Veicināt drošu piesaisti un veselīgu attīstību.</p> <p>Uzlabot vecāku refleksīvo darbību — palīdzēt vecākiem izprast mazuļa</p>	<p>Augstāka mātes jutība un uzlabota vecāku un zīdaiņu mijiedarbības kvalitāte [2]</p> <p>Palielināta pieķeršanās drošība zīdaiņiem.</p> <p>Samazināts vecāku stress un uzlabota vecāku labsajūta.</p> <p>Uzlaboti zīdaiņu uzvedības un attīstības rezultāti.</p>

Video metodes	Process	Mērķi	Priekšrocības
	<p><i>Koučs</i> — vecākiem sniedz konkrētus, personalizētus norādījumus, pamatojoties uz attiecīgā vecāka un zīdaiņa pāra unikālajām vajadzībām.</p> <p><i>Atbalsts integrācijai</i> — palīdzība vecākam pielietot jaunās prasmes ikdienā bērnu audzināšanā.</p>	<p>emocionālās un attīstības vajadzības.</p> <p>Atbalstīt vecāku spēju tikt galā ar grūtībām un pārliecību agrīnā vecāku pieredzē.</p>	<p>Ilgspējīgas pārmaiņas, kas tiek saglabātas laika gaitā.</p> <p>Uzlabota emocionālā saikne starp vecākiem un mazuli.</p> <p>Bērnu MIM ir īpaši efektīva neaizsargātām jaunām mātēm un riskam pakļautām ģimenēm, sniedzot intensīvu, personalizētu atbalstu kritiskajā agrīnā zīdaiņa vecumā, kad vecāku un zīdaiņu atsaucība ir pamats mazuļa attīstībai un drošībai.</p>

Terapijas spēle (Theraplay)

Diskusijas par mijiedarbību

Pilnvaru veidošana (pašapziņu stiprinoša fotogrāfijas) – emociju kārtis, asociatīvās kārtis uc.

Vecāku lomju karte,

Mazuļa vajadzību karte.

Procesa sākums:

1. Pamatojoties uz klienta plānu, sociālais darbinieks (gadījuma vadītājs) sniedz atzinumu, nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai ģimenes rehabilitācijas centrā.
2. Ģimenes iepazīšanās vizīte centrā

Rehabilitācijas sākums:

1. Sākotnējā sarunā tiek noteikti ģimenes rehabilitācijas periodā sasniedzamie mērķi.
2. Pamatojoties uz mērķiem speciālisti kopīgi plāno un uzsāk darbu.

3. Rehabilitācijā izmanto dažādas metodes un grupu aktivitātes.
4. Rehabilitācijas laikā kopā ar sociālo darbinieku tiek noteiktas ģimenes došanās un apgūto prasmju praktizēšana mājas vidē.
5. Rehabilitācijas vidus posmā saruna ar ģimeni un ģimenes sociālo darbinieku.
6. Rehabilitācijas periodā tiek izvērtēti kāds atbalsts ģimenei varētu būt nepieciešams pēc rehabilitācijas (rekomendācijas).
7. Darba kopsavilkums.
8. Rehabilitācija noslēdzas ar noslēguma sarunu ar ģimeni un sociālo darbinieku.

Mērķi:

Stiprināt vecāku un bērnu mijiedarbību,

Sasniegt pietiekamu bērna aprūpes prasmju/audzināšanas līmeni.

Speciālisti ģimenes grūtību risināšanā iesaista vietējo kopienu, radniekus, izglītības iestādes speciālistus uc.,

Ģimenē vidēji iesaistīti 2-3 speciālisti. Pamatvērtības, ka cilvēks ir savas dzīves eksperts, cenšoties uzlabot savu pašizpratni un pozitīvi ietekmēt savu dzīvi.

Speciālisti nepārtraukti izglītojas, attīsta, profesionālās iemaņas.

Rehabilitācijas laikā svarīgi ir novērot mijiedarbību starp bērnu un vecāku, jāsaprot, vai vecāks spēj “nolasīt” bērna vajadzības un apmierināt tās.

Centra sadarbības partneri – dzemdību nami, bērnu psihiatriskās slimnīcas speciālisti, bērnu dienas aprūpes centri, skolas.

Komandas sastāvs: 9 sociālie konsultanti, un vecākais konsultants, medmāsa, ergoterapeits, psihologs, ģimenes terapeits, aprūpes mājas konsultants.

Uzticības veidošanas prakse:

- Atļaujas lūgšanas pieeja
- Attiecību veidošana pirms sarežģītu jautājumu apspriešanas,
- Līdzjūtība, centieni redzēt lietas caur otra cilvēka acīm (ar līdzjūtību nevis empātiju!!!),

- Klausīšanās prasmes,
- Dialogs,
- Cieņpilnas tikšanās,
- Nezināšana kā attieksme,
- Ņemt vērā ģimenes un mīļoto nozīmi,
- Ģimenes koka zīmēšana: Kāda ir ģimene, kādas attiecības, uzskati, vērtības, stāsti...
- Tīkla kartēšana: kas tajā ir iesaistīti (arī lopiņi)
- Dzīves ceļa izpēte: kas noticis, pagrieziena punkti, kā tas ietekmējis klienta dzīvi, uzskatus, kā tas atsaucas tagadnē?

Kopā domājot un cenšoties veidot kopīgu izpratni:

- Atšķirt klausīšanos no runāšanas,
- Kopīga refleksija no multiperspektīvām, mierīga,
- Atvērt jaunas perspektīvas
- Izpētīt iespējas
- Kopīgi veidot risinājuma idejas,

Koučinga ietvari:

- Ģimenes centrēta pieeja.
- Ģimene izvērtē savu dzīvi – kopīgi ar speciālistiem.
- Daļēji strukturēta un atbalstoša metode.

Mērķis - Klienti tiek filmēti jebkurā ikdienas situācijā, kas saistīti ar viņu mijiedarbību. Tiek palīdzēts koncentrēties uz veiksmīgo mijiedarbību, kas redzams filmētajos video.

Klientiem tiek palīdzēts koncentrēties uz verbālo un neverbālo komunikāciju, darbībām, iniciatīvām. Nonākot pie sarežģītu situāciju risināšanu ar video materiālu palīdzību, jāizvērtē klienta adaptācijas spējas saskaroties arī ar iespējami nepatīkamām video fiksētām situācijām, ko vēlāk var pārveidot kā resursu uzvedības paradumu maiņai.

Video mijiedarbības norādījumi (VIG).

Terapijas spēle:

- Pieaugušo vadītas un strukturētas rotaļas starp vecākiem un bērnu,

- Rotaļīgas, sadarbību veicinošas un audzinošas aktivitātes.
- Īpaša uzmanība pievērsta pozitīvām mijiedarbībām,
- Paaugstināt bērna pašapziņu, piederības sajūtu, spēju rūpēties par sevi un citiem,
- Bērns gūst pieredzi, ka tiek beznosacījumiem novērtēts tāds, kāds viņš/viņa ir (nevis pateicoties saviem sasniegumiem, darbiem, izskatu utt.)
- Noteikumi: 1) Sāpināšana nav atļauta! 2) Turēsimies kopā! 3) Izklaidēsimies. 4) Pieaugušais ir atbildīgs.

Centra nedēļas grupas:

- Relaksējošas un sazemējošas aktivitātes,
- Aktivitātes vecākiem,
- Ģimenes terapijas un psihologa aktivitātes,
- Savstarpēji atgriezeniskās saites aktivitātes (refleksija).

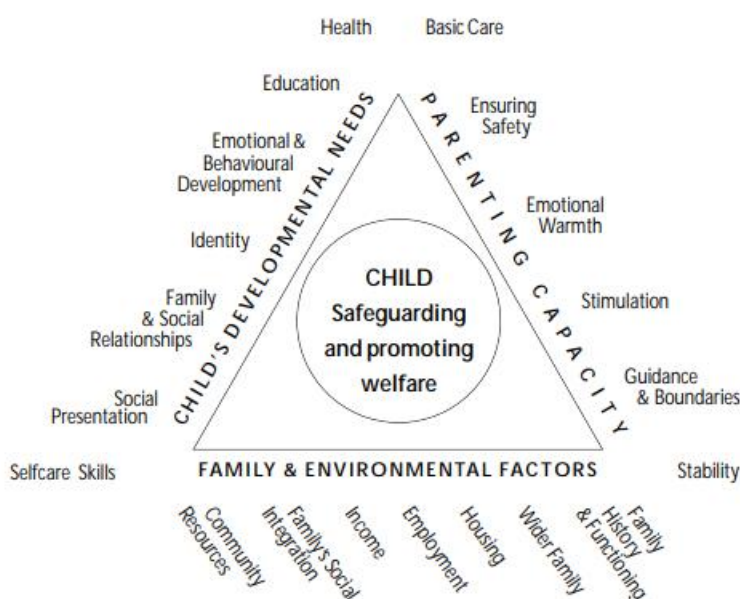

Figure 2 The Assessment Framework (the above diagram has been reproduced at Appendix A for ease of photocopying)

VIG norādes

Kas ir VIG?

Video mijiedarbības vadīšana (VIG) ir uz piesaisti balstīta, uz stiprajām pusēm vērsta intervence, kas izmanto video atgriezenisko saiti, lai mikroanalizētu saskaņotas mijiedarbības mirkļus. Precīzāk, tā ir uz attiecībām balstīta, uz ģimenes stiprajām pusēm vērsta intervence, kuras pamatā ir intersubjektivitātes un piesaistes teorijas.

VIG ir pierādījusi savu efektivitāti dažādos ģimenes apstākļos. Video mijiedarbības vadība (VIG) palīdz stiprināt saikni starp vecākiem un jaundzimušajiem, kā arī veicina vecāku un bērna attiecību uzlabošanu, īpaši ģimenēs ar priekšlaicīgi dzimušiem zīdaiņiem, kur vecāku un bērna piesaistes veidošanās var būt apgrūtināta.

Video atgriezeniskās saites programmas izmanto videoierakstus, lai detalizēti analizētu vecāku mijiedarbību ar bērniem. Tās ir viena no vairākām agrīnās intervences pieejām, kas tiek izmantotas bērna dzīves sākumposmā, lai palīdzētu novērst ilgstošu uzvedības problēmu attīstību.

Kur un kā to izmanto?

VIG plaši izmanto ģimenes sociālās rehabilitācijas iestādēs un ģimenēs, kas saskaras ar dažādām bērnu aprūpes grūtībām. VIG pakalpojums nodrošina terapeitisku, uz stiprajām pusēm balstītu tiešu darbu ar ģimenēm, ko veic psihologi, sociālie darbinieki un ģimenes atbalsta darbinieki, kas apmācīti VIG. Pakalpojums tiek sniegts mājās kā atsevišķs pakalpojums, un terapeitiskās attiecības starp praktiķi un vecākiem kalpo kā pozitīvu attiecību un drošas telpas paraugs.

Ko ietver VIG?

Intervence darbojas, izmantojot vairākus galvenos

principus:

Video ierakstīšana un analīze:

Ģimenes parasti iesaistās 3 individuālās VIG intervences ciklos. Sesiju laikā praktiķi ieraksta vecāku un bērnu mijiedarbību, lai iemūžinātu dabiski notiekošus sadarbības, attiecību mirkļus. Metode ietver saskaņotas mijiedarbības klipu atlasīšanu un terapeitisko mācību procesu kopīgajā pārskatā, kas paplašina arī intervenci veicošo vadītāju uzraudzību.

Uz stiprajām pusēm balstīta koncentrēšanās:

Tā vietā, lai koncentrētos uz problēmām vai trūkumiem, VIG dod speciālistiem laiku iesaistīties tiešā darbā ar ģimenēm un pārskatīt, kā tās mijiedarbojas un iesaistās grūtību risināšanā. Šāda pieeja ļauj sociālā darba "neredzamajai tirdzniecībai" kļūt redzamai, pakļautai uzlabošanai un pilnveidošanai. Video mijiedarbības vadība ir intervence, kurā tiek izmantota pozitīva video atgriezeniskā saite, speciālistiem ir iespējams veiksmīgāk veidot sadarbību ar ģimeni un plānot praksi.

Piesaistes un saskaņošanas rezultāti:

Intervence rada paaugstinātu saskaņotību, pieķeršanos vecāku un bērnu attiecībās. Jauni pierādījumi liecina, ka pozitīvie rezultāti arī pēc ģimeņu locekļu pārdomām, saglabājas ilgtermiņā pēc sociālā darba noslēguma. Pētījumi liecina par pozitīvu mijiedarbības attīstību, stiprina piesaisti vecāku un bērnu attiecībās līdz pat 20 mēnešiem pēc intervences. VIG ir veiksmīgi palielinājis mātes jutīgumu, ko mēra ar CARE-Index, demonstrējot, kā uz jutīgumu orientētu efektīvu intervenci.

Intersubjektivitātes teorētiskais pamatojums:

Metodes pamatā esošā "intersubjektivitātes" teorija caurstrāvo metodi visos līmeņos, sākot ar saskaņotas mijiedarbības klipu izvēli un speciālistu kopīgu video analīzi un terapeitisko procesu pārdomāšanu, intervences plānošanu un uzraudzību. Šī teorija nodrošina, ka intervence koncentrējas uz vecāku un bērnu attiecību dinamiku, mijiedarbību, nevis atsevišķu indivīdu uzvedību atsevišķi.

Intersubjektivitātes teorija skaidro, ka izziņa, realitāte un patiesība rodas nevis izolētā prātā, bet gan sociālās mijiedarbības, valodas un kopīgas pieredzes rezultātā. Tā uzsver, ka zināšanas un jēga tiek veidotas starp indivīdiem, padarot pasaules uztveri kopīgu un saprotamu. Šī pieeja ir svarīga filozofijā, socioloģijā un tiesību zinātnēs.

“Pikkuhelppiä perheille -hanke”, intensīvais ģimeņu atbalsts kopienā

PIKKU-HELPPI ir Somijas Bērnu un jauniešu centra un evaņģēliski luterisko draudžu kopīgi izstrādāts pakalpojums, kas 83 vietās visā Somijā ģimenēm piedāvā ātru un bezmaksas atbalstu viņu dzīvesvietā.

[Pikkuhelppi](#) piedāvā ātru ikdienas atbalstu un sarunu/konsultēšanas palīdzību mājās, tas ir preventīvais darbs, lai ģimenes problēmsituācijas nesamīlztu un nebūtu jāmeklē intensīvāki pakalpojumi.

[Pikkuhelppi](#) ir bezmaksas pakalpojums, kuru nodrošina darbinieki, kuri galvenokārt ir pirmsskolas izglītības speciālisti no draudzēm, tiek piesaistīti arī brīvprātīgie. Ja ģimenes situācija sadarbības laikā tiek novērtēta kā sarežģīta, Pikkuhelppi

darbinieki motivēs ģimeni meklēt palīdzību citur un nodrošinās, lai ģimene sarežģītā situācijā nepaliktu viena.

“Pikkuhelppi” ir paredzēts, lai sniegtu tūlītēju palīdzību ģimenēm īpaši stresa situācijās. Tās ir ģimenes, kurām nav savu atbalsta tīklu vai kuras dzīvo finansiālās grūtībās, kā arī ģimenes ar vientuļiem vecākiem ar bērniem, kuriem nepieciešams īpašs atbalsts (ar invaliditāti). “Pikkuhelppi” atkarībā no ģimenes vajadzībām var nodrošināt bērnu aprūpi, palīdzību sarunās vai atbalstu ikdienas darbos mājās un apkārtnē uz pāris stundām.

Pikkuhelppi atbalsta vecākus, kad

- Tu esi noguris, bet nevari pietiekami atpūsties.
- Tu gribētu kādu laiku sev.
- Trūkst atbalsta personu.
- Vai vēlaties parunāt par ikdienas lietām?
- Vai vēlaties atbalstu bērnu audzināšanā?

Kā palīdz Pikkuhelppi?

- Pikkuhelppi piedāvā atvieglojumu ģimenēm ar bērniem, kad viņu dzīves situācija kļūst saspringta. Pikkuhelppi ir bezmaksas palīdzība, kas tiek nodrošināta ģimenes mājās un ko sniedz apmācīti draudzes izglītības darbinieki, diakonijas darbinieki un brīvprātīgie.
- Pikkuhelppi palīdz ģimenēm ar bērnu aprūpi un piedāvā konsultatīvu atbalstu un citu nelielu palīdzību. Katra ģimene tiek uztverta individuāli. Pikkuhelppi atbalsts ir īslaicīgs – bieži vien

notiek 4–6 tikšanās, un, ja ģimenei ir nepieciešama ilgtermiņa palīdzība, tiek meklēti atbalsta tīkli.

Kā es varu saņemt Pikkuhelpi palīdzību?

- Vecāki var sazināties paši ar Pikkuhelpi darbinieku, vai arī bērnu labklājības centru vai ģimenes centrs var ieteikt ģimenei Pikkuhelpi. Draudzes diakonijs, ģimenes konsultanti vai priesteri, kas apmeklē kristību centrus, arī var ieteikt ģimenes Pikkuhelpi.
- Pikkuhelpi tikšanās laiki vienmēr tiek saskaņoti ar ģimeni.
- Pikkuhelpi netiek glabāti nekādi ieraksti, un atļauja sadarboties ar citām pusēm ģimenes situācijas izvērtēšanai vienmēr tiek saskaņota kopā ar vecākiem. Izņēmums ir bērnu aizsardzības situācijās, kurās nepieciešama tūlītēja iejaukšanās.

Pikkuhelpi ir brīvprātīgs, viegli pieejams pakalpojums ģimenēm, tas ir būtisks atbalsts “šeit un tagad”, lai risinātu ģimenei aktuālos jautājumus.

„Helsinki First Home Association”

„Pirmā Māja” ir bezpeļņas organizācija, kura sniedz atbalstu ģimenēm ar zīdaiņiem, īpaši situācijās, kad vecāki piedzīvo krīzi vai sarežģītu dzīves periodu. Organizācijas galvenais mērķis ir palīdzēt vecākiem stiprināt savas prasmes rūpēties par bērnu, lai mazulis saņemtu drošu aprūpi, audzināšanu un stabilu vidi.

Asociācija darbojas ciešā sadarbībā ar sociālajiem dienestiem, bērnu labklājības iestādēm un veselības aprūpes speciālistiem. Ģimenēm tiek piedāvāti dažādi pakalpojumi:

- diennakts rehabilitācija,
- terapeitiskais atbalsts,
- konsultācijas un palīdzība ģimenes ikdienā.

Atbalsts var ilgt no dažiem mēnešiem līdz pat gadam, un to nodrošina pieredzējuši speciālisti un brīvprātīgie.

Katru gadu organizācija palīdz apmēram 200 ģimenēm, savukārt konsultāciju pakalpojumi sasniedz vēl aptuveni 300–500 ģimenes.

Organizācija dibināta 1936. gadā, sākotnēji ar mērķi aizsargāt ārpus laulības dzimušu bērnu tiesības augt kopā ar vecākiem, bet 1942. gadā tika atvērtas pirmās mājas mātēm un bērniem.

Šo organizāciju finansē Sociālo un veselības organizāciju atbalsta centrs, Helsinku pilsēta un ziedotāji, un būtisku ieguldījumu sniedz arī brīvprātīgie. Šajā iestādē tiek organizēts profesionāls un ilgtermiņa atbalsts ģimenēm ar maziem bērniem.

Pakalpojumi ir paredzēti ģimenēm ar zīdaiņiem un maziem bērniem. Šie pakalpojumi ir domāti ģimenēm, kuras var turpināt dzīvot savās mājās, bet kurām nepieciešams profesionāls atbalsts bērna aprūpē un vecāku prasmju stiprināšanā.

Pakalpojuma uzsvars ir uz **mazulim orientētu pieeju**, palīdzot vecākiem attīstīt prasmes ikdienas situācijās, uzlabot agrīno mijiedarbību ar bērnu un stiprināt drošas piesaistes attiecības starp vecāku un mazuli. Tas palīdz ģimenēm veidot stabilu un drošu vidi bērna attīstībai.

Veiksme un panākums ir profesionāls darbinieks! Darbinieku attieksme, vērtības un ticība pārmaiņām, dialogs ar klientu, speciālisti, kas nodrošina šos pakalpojumus, ir ļoti pieredzējuši un profesionāli, un viņu darbu papildina arī ekspertu un brīvprātīgo iesaiste.

Šie pakalpojumi tiek nodrošināti:

- **Auvo** - terapeitiskie ambulatorie pakalpojumi ģimenēm ar zīdaiņiem,
- **Nest** - **Ambulatorā pakalpojuma vienība**

- **Silta** - atvērta tikšanās vieta ģimenēm.

Darbs ar ģimenēm tiek organizēts, balstoties uz vairākām sociālā darba pamatpieejām:

1. Uz bērnu orientēta pieeja: Centrā ir bērna vajadzības, drošība un attīstība. Mērķis ir veidot vidi, kurā bērns var attīstīties emocionāli stabils un drošs apstākļos.
2. Traumā balstīta pieeja: Speciālisti ņem vērā, ka vecāku agrīnās dzīves traumas var ietekmēt viņu attiecības ar bērnu un audzināšanas pieejas. Tiek izmantotas refleksijas metodes, kas palīdz vecākiem apzināt savas pieredzes ietekmi uz bērnu.
3. Piesaistes teorijā balstīts darbs: Īpaša uzmanība tiek pievērsta drošas piesaistes veidošanai starp vecāku un bērnu, jo agrīnās attiecības būtiski ietekmē bērna emocionālo un sociālo attīstību.
4. Kopienā balstīti pakalpojumi: Ģimenes tiek iesaistītas sociālajā vidē un atbalsta tīklos, kas veicina sociālo integrāciju, savstarpējo atbalstu un izolācijas mazināšanu.

Uzdevumi: Mazināt bērna vientulību, piesaistes traucējumus, bērna trauksmi un stresa situācijas. Pamešanas novārtā trauksme, kas saistīta ar piesaistes traucējumiem.

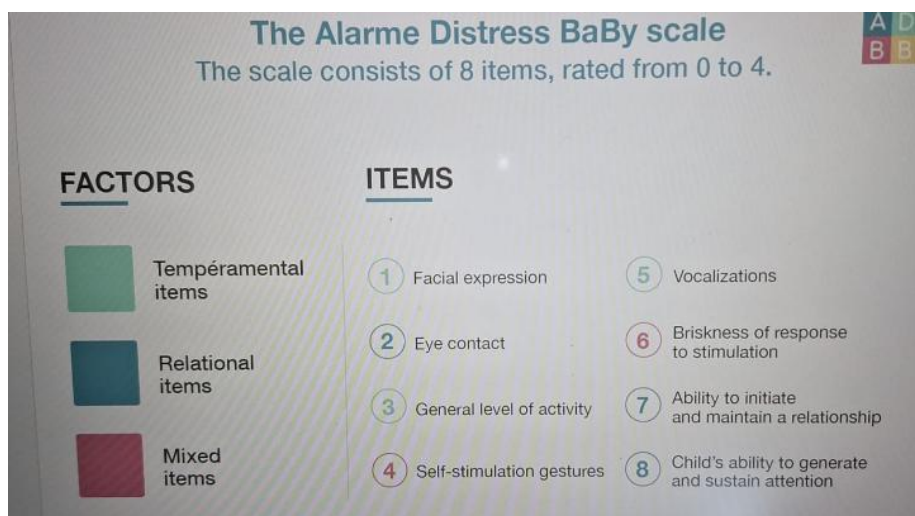
Tiek veikta bērna novērošana, kā reaģē uz ārējiem stimuliem, kā bērns uztur attiecības ar vecāku, kā bērns veido piesaisti, kā vecāks atbild uz bērna vajadzību? Šim nolūkam tiek izmantotas profesionālās novērtēšanas metodes, piemēram, Marschak Interaction Method (MIM).

Terapeitiskie ambulatorie pakalpojumi ģimenēm ar mazuļiem

Pakalpojums paredzēts ģimenēm ar zīdaiņiem, kurām nepieciešams papildu atbalsts vecāku prasmju, emocionālās stabilitātes un bērna attīstības stiprināšanai. Programma koncentrējas uz **piesaistes attiecību veidošanu starp vecāku un bērnu** un uz agrīnās mijiedarbības uzlabošanu.

Pakalpojums ietver **terapeitiskas un stabilizējošas grupu nodarbības**, kurās piedalās gan vecāki, gan bērni. Tajās tiek strādāts ar tādiem izaicinājumiem kā vecāku garīgās veselības grūtības, traumu pieredze, izsīkums un ikdienas grūtības bērna aprūpē. Darbs balstās uz pierādījumos balstītām

metodēm, piemēram, Theraplay un Care and Play, kas palīdz attīstīt drošu piesaisti un atbalsta mazuļa attīstību.

Grupā vienlaikus piedalās 4 - 5 ģimenes, un nodarbības notiek reizi nedēļā. Programmas laikā tiek organizētas kopīgas aktivitātes vecākiem un bērniem, diskusiju grupas vecākiem, kā arī praktiskas nodarbības par bērna miegu, aprūpi un ikdienas rutīnu. Īpaša uzmanība tiek pievērsta arī kopīgām maltītēm, kas palīdz risināt ēšanas un regulācijas grūtības.

Programmas mērķis ir **stiprināt ģimeņu spēju patstāvīgi rūpēties par bērnu un novērst piesaistes un attīstības problēmu veidošanos nākotnē**. Tā ir agrīnas palīdzības forma, kas palīdz pārtraukt sociālo un emocionālo grūtību pārmantošanu no paaudzes paaudzē.

Ambulatorā pakalpojuma vienība

Nodrošina rehabilitāciju ģimenēm ar maziem bērniem līdz 3 gadu vecumam, kur vecākiem ir atkarības problēmas. Programmas mērķis ir vienlaikus atbalstīt **vecāku atveseļošanos no atkarības un stiprināt vecāku - bērna mijiedarbību.**

Rehabilitācija notiek **divas reizes nedēļā** un ietver gan **grupu kopienas rehabilitāciju**, gan **individuālu un ģimenes darbu**, dažkārt arī ģimenes mājās. Grupās vecāki saņem profesionālu palīdzību un vienaudžu atbalstu no citiem vecākiem līdzīgā situācijā. Tikmēr bērniem notiek atsevišķas aktivitātes.

Darbu nodrošina **daudznozaru speciālistu komanda**: sociālie darbinieki, medmāsas, vecmātes un Theraplay terapeiti. Rehabilitācijas laikā liela uzmanība tiek pievērsta **drošas piesaistes veidošanai, vecāku prasmju attīstīšanai un stabilas, no vielām brīvas ģimenes ikdienas veidošanai.**

Programma parasti ilgst **aptuveni 6–12 mēnešus** un tiek īstenota ciešā sadarbībā ar sociālajiem dienestiem un ģimenes atbalsta tīklu.

Atvērtā tikšanās vieta ģimenēm

Atbalsta grupa/nodarbības, kur ģimenes var brīvi atnākt, satikt citus vecākus līdzīgā situācijā un saņemt konsultācijas vai vienkārši pavadīt laiku drošā, no vielām brīvā vidē.

Tikšanās laikā notiek dažādas aktivitātes, piemēram, kopīga dziedāšana, sarunas par aktuālām tēmām vai kopīgas nodarbības vecākiem un bērniem. Bērniem ir pieejamas rotaļlietas un rotaļu zona, bet ģimenēm tiek piedāvāts arī silts ēdiens, kafija vai tēja.

Šīs aktivitātes ir **bez maksas**, un ģimenes var piedalīties pat **anonīmi**. Galvenais mērķis ir **stiprināt ģimeņu ikdienas funkcionēšanu, labklājību un nodrošināt bērniem iespēju augt drošā un atbalstošā vidē.**

Atbalsta un konsultācijas pakalpojums

Organizācija piedāvā individuālas, pāru un ģimenes konsultācijas, kurās vecāki var pārrunāt grūtības saistībā ar vecāku lomu, bērna aprūpi vai atkarību problēmām. Ir pieejamas arī **dažādas atbalsta grupas**, piemēram, tēviem vai vecvecākiem, kā arī tematiskas grupas par vecāku vientulību, izsīkumu un emocionālo labsajūtu. **Atvērtās grupas:**

Bērna un vecāka interakcijas grupa;

Brokastu grupa;

Pastaigu grupa;

Grupa vecākiem kuriem ir pēcdzemdību depresija;

Grupa vecākiem, kuri ir šķiršanās procesā „Vienatnē kopā”;

Tēvu grupa, kuru partneres apmeklē terapeitisko grupu.

Papildus tiek nodrošināts **informatīvais un konsultāciju tālrunis**, kur vecāki un speciālisti var saņemt padomu par mazuļu miega, ēšanas un ikdienas ritma jautājumiem. Organizācija piedāvā arī brīvprātīgo dūlu atbalstu ģimenēm grūtniecības laikā un dzemdībās.

Kopumā šo pakalpojumu mērķis ir **savlaicīgi atbalstīt ģimenes, stiprināt vecāku prasmes un veicināt drošu vidi bērna attīstībai.**

